

Γιάννης Πασχαλίδης

«Εάν οι φοιτητές και οι καταξιωμένοι επιστήμονες φύγουν από την Ελλάδα, τότε τι θα μείνει;»

Γιατί πολλοί Έλληνες διαπρέπουν στο εξωτερικό; Διότι έχουν περάσει από πολλά στάδια αξιολόγησης εντός και εκτός Ελλάδος, άρα είναι ιδιαίτερα ικανοί. Έχουν τον κατάλληλο χαρακτήρα για να πετύχουν, θάρρος, περιέργεια για το καινούργιο, εσωτερική πειθαρχία, δίψα για μάθηση και δουλειά. Βρίσκουν ένα ιδανικό οργανωμένο περιβάλλον για να δημιουργήσουν.

Πώς σας αγγίζει η κρίση της Ελλάδας; Μέσω συγγενών και φίλων που έχουν πιεστεί πολύ, οικονομικά και ψυχολογικά. Στον επιστημονικό μου χώρο παρατηρώ σημαντική αύξηση του αριθμού των Ελλήνων φοιτητών που επιδιώκουν το εξωτερικό για μεταπτυχιακά και μια έντονη τάση φυγής καταξιωμένων Ελλήνων επιστημόνων. Εάν όλοι αυτοί φύγουν, τότε τι θα μείνει;

Σε τι ελπίζετε; Ελπίζω ότι θα αδράξουμε την ευκαιρία να αλλάξουμε ριζικά. Να θέσουμε θεσμούς και κανόνες που εφαρμόζονται και δεν προσαρμόζονται ανάλογα με τα πρόσωπα και τις καταστάσεις. Να επιβραβεύσουμε τη δημιουργία και την αποτελεσματικότητα. Να εδραιώσουμε την αξιοκρατία. Να δώσουμε τις δυνατότητες στους νέους σε ένα περιβάλλον που θα τους κρατήσει στην Ελλάδα. Το προσπαθούμε, νομίζω, και είμαι αισιόδοξος ότι, εάν απελευθερωθεί η ευρηματικότητα και η δημιουργικότητα των Ελλήνων, μπορεί η Ελλάδα να γίνει πρότυπο.

Η ελληνικότητα είναι αίσθημα ή συνείδηση; Το ότι με συγκινεί ο Ελύτης και θαυμάζω τη μαθηματική ακρίβεια της γλώσσας μας, όπως και τη διείσδυση της στα Αγγλικά, είναι συνείδηση. Η μαγεία, όμως, των καλοκαιρινών βραδιών στην Ελλάδα μετρώντας τ' άστρα και οι συγκεντρώσεις σε σπίτια φίλων με τα τραπέζια ξεχειλίζουν από αίσθημα.

Γιατί φύγατε; Και με ποια υπόθεση θα γυρίζατε στην πατρίδα; Εφυγα γιατί μου δόθηκε η δυνατότητα να

συνεχίσω τις σπουδές μου σε ένα από τα καλύτερα πανεπιστήμια για τον τομέα μου, το MIT. Εμείνα γιατί οι προοπτικές να πραγματοποιήσω αυτό που αγαπώ -να διδάξω και να κάνω έρευνα- ήταν και παραμένουν πολύ ανώτερες στην Αμερική. Θα γυρίζα εάν υπήρχε ένα παρόμοιο πανεπιστημιακό περιβάλλον στην Ελλάδα.

Η δεύτερη χώρα σας σε τι σας επηρέασε; Μου έμαθε να μην απογοητεύομαι, αλλά να μαθαίνω από τις αποτυχίες. Με δουλειά και επιμονή μπορεί κανείς να επιτύχει ό,τι βάλει στο μυαλό του. Ζώντας στη Βοστώνη, συναναστρέφομαι αρμονικά με ανθρώπους από κάθε γωνιά της Γης. Συνειδητοποιείς ότι κοινωνίες που σέβονται και συνθέτουν τη διαφορετικότητα των μελών τους έχουν σπουδαία πλεονεκτήματα. Αυτό το μάθημα είναι, δυστυχώς, επίκαιρο στις μέρες μας στην Ελλάδα.

Ποια ελληνική συνήθειά σας κρατάσατε; Κακή, θα έλεγα. Τον τρόπο που οδηγώ.

Ενα πρόσφατο ελληνικό έργο τέχνης που σας άγγιξε. Το μυθιστόρημα «Και με το φως του λύκου επανέρχονται» της Ζυράννας Ζατέλη. Πανέμορφο και με έντονα στοιχεία από την ελληνική μυθολογία. Επίσης, τα τραγούδια των νέων Ελλήνων μουσικών και ερμηνευτών, όπως είναι ο Θέμης Καραμουρατίδης, η Νατάσσα Μποφίλιου και άλλοι.

Εάν ήταν στο χέρι σας να αλλάξετε ένα πράγμα στην Ελλάδα, αυτό ποιο θα ήταν; Θα ενίσχυα με κάθε τρόπο τον υγιή ανταγωνισμό στους τομείς της έρευνας, της παροχής υπηρεσιών, μεταξύ τμημάτων της δημόσιας διοίκησης, μεταξύ συναδέλφων στον ίδιο οργανισμό, στην οικονομία, μεταξύ εξουσιών, μεταξύ ελεγκτών και ελεγχομένων. Αυτό είναι το κλειδί για την εδραίωση της αξιοκρατίας, που τόσο μας λείπει. Προϋποθέτει, βέβαια, την αποκέντρωση της λήψης αποφάσεων. Στην Αμερική, για παράδειγμα, οι άνθρωποι συνειδητοποιούν ότι, εάν δεν δράσουν αξιοκρατικά, βλάπτουν την ομάδα εργασίας τους και τελικά τους εαυτούς τους.

Τι πιο μικρό ελληνικό αγαπήσα. Την αθερίνα: πάει τέλεια με ουζάκι.

Ο Έλληνας ήρωάς μου. Είναι πολλοί. Ολόκληρη η γενιά των γονιών μου, που ανδρώθηκε στον πόλεμο και μεγάλωσε όλους εμάς, σε δύσκολες συνθήκες, με άγχος και πολλές στερήσεις.

